

12. revija mladih slovenskih orglavcev v Žireh

V soboto, 31. maja 2014, je v župnijski cerkvi sv. Martina v Žireh pred številnim občinstvom potekala 12. revija mladih slovenskih orglavcev, ki jo tradicionalno organizira Slovensko orgelsko društvo; tokrat jo je pripravilo v sodelovanju z Glasbeno šolo Škofja Loka in Župnijo Žiri.

Žirovske orgle letos praznujejo častitljiv jubilej, 100-letnico postavitve. Leta 1914 jih je izdelal orglarski mojster Ivan Milavec; so njegovo zadnje delo (op. 37) in druge največje v njegovem opusu. Dvomanualne orgle z romantično dispozicijo in pnevmatsko trakturo so bile vseskozi izjemno dobro vzdrževane. Dolgoletni žirovski organist in skladatelj Anton Jobst (1894–1981) je pazil nanje kot na punčico svojega očesa. Leta 2006 so bile tudi generalno obnovljene – dela je opravil mojster Marijan Bukovšek, tako da so v odličnem stanju.

Na tokratni reviji je nastopilo 19 učencev in dijakov orgel s petnajstih glasbenih šol in konservatorijev iz vse Slovenije: Anja Tavčar in Pia Čepič iz GŠ v Zavodu sv. Stanislava, Ljubljana Šentvid (mentorja: Dalibor Miklavčič in Klemen Karlin), Borut Zupan iz GŠ Radvljičica (mentorica: Tamara Krajnc Stepišnik), Neža Ulaga, Saša Atelšek in Dominik Dobnik iz GŠ Fran Korun Koželjski Velenje (mentorice: Ema Zapussek, Andreja Golež in Barbara De Costa), Sebastijan Ernst iz GŠ Nazarje (mentorica: Barbara De Costa), Jan Šiler Hudoklin iz GŠ Marjana Kozine Novo mesto (mentorica: Marija Snežka Podpečan), Brina Avsec iz GŠ Kranj (mentorica: Barbara Pibernik), Ana Suhadolnik iz GŠ Vrhnika (mentorica: Patricija Pečar Kumar), Ana Žitko iz GŠ Ljubljana Vič - Rudnik (mentor: Tomaž Sevšek Šramel), Katarina Marko iz GBŠ Antona Martina Slomška Maribor (mentor: Jernej Mazej), Katarina Černač iz GŠ Postojna (mentor: Edvard Popit), Barbara Ovtar iz GŠ Celje (mentorica: Katarina Arlič Leban), Doris Pirih iz GŠ Ilirska Bistrica (mentor: Martin Lenarčič), Tina Poljanšek iz GŠ Škofja Loka (mentor: Klemen Karlin), Marta Lipoglavšek s Kon-

Poslušalci so se zbrali v zelo lepem številu.

servatorija za glasbo Jurij Slatkonja v Novem mestu (mentorica: Tereza Podlogar) ter Stina Strehar in Ana Benedičič s Konservatorija za glasbo in balet Ljubljana (mentorica: Nina Frank).

Na začetku sta vse zbrane pozdravila domači župnik Igor Jereb in ravnatelj Glasbene šole Škofja Loka Peter Kopač. V nadaljevanju smo lahko prisluhnili osemnajstim glasbenim točkam (ena skladba je bila za orgelski duo). Za vsakega izmed mladih glasbenikov ter tudi njihove mentorje je bil velik izziv, spoprijeti se s pnevmatskimi orglami in mogočno akustiko žirovske cerkve. Poslušalci smo bili pri vsakem posebej navdušeni: vsi so v svojem izvajanju pokazali izredno mero muzikalnosti, tehnične dovršenosti, nekateri že pravo virtuoznost. Opaziti je bilo veliko mero truda, vloženega v študij posameznih skladb, in ustrezno sposobnost prilagajanja različnim orglam. Organisti običajno igrajo na koru in jih je moč samo poslušati. Tokratni koncert je bil za občinstvo še bolj zanimiv, saj so vse nastopajoče s

Pri registriranju so na pomoč priskočili tudi mentorji.

Udeleženci revije z mentorji na skupinski fotografiji v župnijski cerkvi sv. Martina.

pomočjo video prenosa lahko spremljali na velikem platnu v prezbiteriju.

Na koncertu so bila izvedena dela Regerja, Mendelssohna Bartholdyja, Führerja, Willscherja, Schumann, Liszta, Berwalda, Junga, Karg-Elerta ter dveh

Delo prstov pod nadzorom mentorice iz nekoliko drugačne perspektive.

slovenskih skladateljev, Stanka Premrla in Matije Tomca. Vse skladbe so bile izvedene suvereno in s skrbno izbranimi registracijami. Izpostavila bi skladbo *Insektarij* sodobnega nemškega skladatelja Andreasa Willscherja, ki je z izvornim izborom registrov ponazorila gosenico, čebelo, kobilico in hroščka, ter skladbo *Podeželska svatba* švedskega romantičnega skladatelja Franza Adolfa Berwalda, napisano za orgle štiriročno. Na koncu sta se predsednica Slovenskega orgelskega društva, Andreja Golež, in glavni koordinator letošnje revije mladih orglavcev, Klemen Karlin, zahvalila vsem nastopajočim, mentorjem in drugim, ki so kakorkoli pomagali pri organizaciji in izvedbi revije, še posebej žirovskemu organistu Tonetu Čadežu.

Naj sto let stare orgle v Žireh še dolgo dobro služijo svojemu namenu, prihodnje revije pa naj mladim izvajalcem omogočijo, da bodo prišli v stik z vedno novimi in zanimivimi orglami iz različnih obdobij. ■

Slovensko Cecilijino društvo in Župnija Velesovo

Velesovo, 29.–31. avgusta 2014

3. tečaj za zborovodje

4. tečaj liturgičnega orgljanja in improvizacije

1. tečaj aranžiranja popularne cerkvene glasbe

Podrobnosti o vseh tečajih (predavatelji, vsebina, cenik, prijava itd.) skoraj na spletu: www.scd.si

Informacije: info@scd.si, www.scd.si

REVIJA MLADIH SLOVENSКИH ORGLAVCEV

Tone Čadež

V okviru praznovanj ob 100-letnici postavitve orgel (Ivan Milavec, op. 37, 1914) in 120-letnici rojstva organista, zborovodja in skladatelja Antona Jobsta, je v soboto, 31. maja 2014, v župnijski cerkvi sv. Martina v Žireh potekala 12. revija mladih slovenskih orglavcev. Srečanje sta organizirala Glasbena šola Škofja Loka in Slovensko orgelsko društvo v sodelovanju z Župnijo Žiri.

Na reviji je nastopilo 19 učencev in dijakov iz petnajstih glasbenih šol iz vse Slovenije. Izvajali so dela različnih skladateljev (Regerja, Mendelssohna, Schumanna, Liszta ... in tudi dveh slovenskih, Tomca in Premrla). Vse skladbe so bile primerno izbrane za orgelski inštrument z romantično dispozicijo in pnevmatsko trakturo, kakršne so žirovske orgle. Na začetku je vsem navzočim zaželel dobrodošlico domači župnik Igor Jereb, nato pa je imel krajši pozdravni nagovor ravnatelj Glasbene šole Škofja Loka Peter Kopač. V nadaljevanju so prav vsi nastopajoči v svojem izvajanju pokazali izredno mero muzikalnosti

in tehnične dovršenosti, nekateri že pravo virtuoznost. Pri vseh je bilo opaziti, da so ob pomoči mentorjev v svoj nastop vložili ogromno dela; ne samo v študij izvajane skladbe, določen izziv so predstavljale tudi orgle, s katerimi so se prvič srečali in se jim morali prilagoditi. Tudi zato so skoraj vsi že pred revijo prišli v Žiri in se pobliže spoznali z glasbilom.

Nad mladimi orglavci je bilo navdušeno tudi številčno občinstvo, ki se je zbralo na prireditvi.

Z gromkim aplavzom so nagradili prav vsakega nastopajočega, koncert pa je bil za poslušalce še toliko bolj zanimiv, ker so izvajalce lahko opazovali tudi »v živo« pri igranju; omogočen je bil namreč video prenos s kora na platno v cerkvi (kar sicer ni običajno na orgelskih koncertih).

Nastopajočim in obiskovalcem srečanja sta se na koncu zahvalila tudi Andreja Golež, predsednica Slovenskega orgelskega društva, in Klemen Karlin, koordinator srečanja. •

foto Peter Pokorn, ml.

Nekateri so že pravi virtuozi

V župnijski cerkvi sv. Martina v Žireh se je konec maja odvijala 12. revija mladih slovenskih orglavcev.

FOTO: PETER POKORN ML.

V Žireh so se konec maja predstavili mladi orglavci.

MATEJA RANT

Žiri – Na reviji, ki sta jo pripravila Glasbena šola Škofja Loka in Slovensko orgelsko društvo v sodelovanju z župnijo Žiri, je nastopilo 19 učencev in dijakov, ki se učijo igranja orgel v petnajstih glasbenih šolah po vsej Sloveniji. Predstavili so se s skladbami različnih skladateljev, med katerimi sta bila tudi dva slovenska, Tomc in Premrl, vse skladbe pa so bile primerno izbrane za žirovske orgle, ki imajo romantično dispozicijo in pnevmatsko trakturo, je razložil organist Tone Čadež. Vsi nastopajoči so po Čadeževih besedah pokazali izredno mero muzikalnosti in tehnične dovršenosti, nekateri že pravo virtuoznost.

»Pri vseh je bilo opaziti, da so ob pomoči mentorjev v nastop vložili ogromno dela; ne samo v študij izvajane skladbe, določen izziv so predstavljale tudi orgle, s katerimi so se srečali prvič in se jim je bilo treba prilagoditi,« jih je še pohvalil Čadež. Večina jih je zato še pred nastopom prišla v Žiri, da bi se поблиže spoznali z instrumentom. S svojimi nastopi so navdušili tudi občinstvo, ki je vsakega nagradilo z gromkim aplavzom. Koncert je bil za poslušalce še toliko bolj zanimiv, ker so izvajalce lahko opazovali tudi v živo pri igranju. Poskrbeli so namreč za video prenos dogajanja s kora na platno v cerkvi, kar sicer ni običajno na orgelskih koncertih, je končal Čadež.

OBČINA ŽIRI

V Žireh najboljše Milavčeve orgle

V okviru praznovanja 100. obletnice postavitve orgel v Žireh in 120. obletnice rojstva organista, zborovodje in skladatelja Antona Jobsta so si obiskovalci minuli konec tedna lahko od zunaj in znotraj ogledali Milavčevo mojstrovino.

MATEJA RANT

Žiri – Orgle za takrat novo žirovsko cerkev je leta 1914 izdelal orglarski mojster Ivan Milavec po naročilu tedanjega župnika Josipa Logarja. Žirovske orgle so po besedah organista Toneta Čadeža njegovo zadnje delo, 37. po vrsti, so druge največje v njegovem opusu, in sicer takoj za orglami v ljubljanski stolnici. Mojster sam naj bi jih imel celo za svoje najboljše delo, je zapisal skladatelj Franc Kimovec v spominskem članku ob njegovi smrti, obenem pa je dodal: »In v resnici bi ne vedel tudi med Milavčevimi orglami nobenih, da bi se o njih dalo trditi: boljše so, nego žirovske.«

Orgle imajo romantično dispozicijo in pnevmatsko trakturo, je pojasnil Tone Čadež, ki je obiskovalcem podrobno predstavil same orgle in njihovo zgodovino. Za to prilžnost so orgle odprli, da si je bilo mogoče ogledati tudi delovanje sistema, za »zvočno« predstavitev pa je poskrbela profesorica glasbe Tina Čadež. Prvotna dispozicija, je razložil Čadež, je imela 33 registrov, vendar jih je z dodatki in spremembami na koncu prišlo 38. »V dveh ločenih omarah iz trdega, jesenovega lesa globine 3,1 metra, širine 3,2 metra in višine 4,6 metra, za katere je načrt izdelal Ivan

Tone Čadež ob Milavčevih orglah / FOTO: DENIS BOZOVIČAR

Vurnik iz Radovljice, je 2262 piščali. Največja meri prek šest metrov, najmanjša pa le 18 centimetrov.« Pod piščaljem, je nadaljeval, sta dva meha, ki se napajata z zrakom iz ventilatorja, ki ga še vedno poganja električni motor, narejen v tovarni Škoda na Češkem. Omari je izdelal domačin Jakob Demšar, rezbarije pa Ivan Buh z Vrhnike s pomočnikom Ivanom Paglavcem. Po njunem odhodu v vojsko je delo dokončal Josip Šubic iz Gorenje vasi, ki je poskrbel tudi za pozlatitev. Barvno steklo med obema orgelskima omarama je po Vurnikovem naročilu izdelal Karel Rohrbuk z Dunaja. »Slika je nastala po zamisli Vurnikove žene Helene in predstavlja Marijo, prvo kr-

ščansko pevko, ki poje svoj slavospev.«

Kot zanimivost je Čadež še navedel, da v povezavi s postavitvijo žirovskih orgel obstaja podrobna korespondenca med naročnikom orgel in izvajalcem del, ki je bila objavljena v Cerkvem glasbeniku leta 1921. Iz tega dopisovanja je mogoče tudi izvedeti, da so za orgle odšteli 16814 kron, kar bi bo preračunu iz takratnih valutnih razmerij danes znašalo okrog 64 tisoč evrov. »To je bilo zelo poceni, saj je bilo to tik pred prvo svetovno vojno. Po vojni bi bile petkrat dražje, ker je bila krona takrat toliko manj vredna.« Toliko, kot so takrat plačali za nove orgle, je bila pred osmimi leti vredna samo njihova ob-

nova, je ob tem dodal Čadež. Nove orgle takšne velikosti pa bi bile danes po njegovih besedah vredne od 500 do 600 tisoč evrov.

Orgle je leta 2006 generalno očistil in obnovil mojster Marijan Bukovšek iz Medvod. »Opravil je odlično delo. Tako obliko kot intonacijo in uglastev je ohranil v izvornem stanju, dodano je bilo samo nekaj manjših dodatnih mehov zaradi stabilnejšega zraka in posledično hitrejšega odzivanja orgel.« Preden so se lotili obnove orgel, jih je pregledala nadškofijska komisija za orgle, ki je ob tem zapisala, da tako vzdrževanih orgel v ljubljanski nadškofiji še niso našli, je še dejal Čadež. Največ zaslug za to ima po njegovih besedah dolgoletni organist, zborovodja in skladatelj Anton Jobst, ki je v Žireh deloval skoraj sedemdeset let. Skrb za orgle je po njegovi smrti leta 1981 prevzel prav Čadež, ki je bil tudi njegov učenec. Poudaril je, da je orgle treba redno pregledovati in negovati. Ker so imeli pred leti preko poletja zaradi vročine težave z izsuševanjem lesa, so v notranjost orgelskih omar postavili več bazenčkov z vodo, s čimer skrbijo za primerno vlago. Nad orglami, je za konec dodal Čadež, so bili navdušeni tudi mentorji mladih orglavcev, ki so konec maja nastopili v Žireh.